

JAARPLAN 2023 DE JONGE AKADEMIE

Amsterdam, november 2022
De Jonge Akademie

VERANTWOORDING

Conform het reglement van De Jonge Akademie zoals vastgesteld door de KNAW presenteert het bestuur van De Jonge Akademie hierbij zijn jaarplan 2023. Dit jaarplan is op 23 november 2022 besproken en goedgekeurd door de leden van De Jonge Akademie en goedgekeurd door het KNAW-bestuur op 29 november 2022.

INHOUD

Inleiding	4
1: Ambities en uitgangspunten 2023	5
2: Tracé Wetenschapsbeleid	7
3: Tracé Wetenschap en Maatschappij	10
4: Tracé Inhoud en Interdisciplinariteit	12
5: Tracé Internationalisering	14
6: Communicatie	16
Bijlage: Tijdslijn 2023	17

INLEIDING

In dit jaarplan geeft De Jonge Akademie aan hoe zij in 2023 verder invulling wil geven aan haar doelstellingen. Informatie over activiteiten van De Jonge Akademie in voorgaande jaren is te vinden in de jaarverslagen, gepubliceerd op www.dejongeakademie.nl.

Het jaarplan 2023 is opgezet op basis van tracé-indeling, die de hoofdthema's van De Jonge Akademie weerspiegelt. Hoofdstukken 2 tot en met 5 geven een overzicht van doelstellingen, thema's en voorgenomen activiteiten per tracé. Hoofdstuk 6 bevat de beknopte communicatiestrategie. Een agenda voor 2023 (bijlage) is toegevoegd aan dit jaarplan.

1 AMBITIES EN UITGANGSPUNTEN 2023

De Jonge Akademie bestaat sinds 2005 en is uitgegroeid tot een bekend en gerespecteerd platform: serieuze gesprekspartner voor bestuur en beleid, actief betrokken bij wetenschapsbewustwording in de maatschappij en een veelgevraagde gast bij media. De kracht van De Jonge Akademie is haar diepgevoelde passie voor wetenschap en de wens om die te delen met de samenleving.

De opzet van De Jonge Akademie heeft sterk bijgedragen aan haar succes. Door de in- en uitstroom van leden is er een voortdurende beweging van nieuwe plannen en ideeën. De leden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor wat De Jonge Akademie is en wil zijn; de betrokkenheid van de leden is groot. Het streven is om deze betrokkenheid en actieve inzet van alle leden in 2023 te blijven stimuleren en versterken. Dit is nog eens extra van belang na de coronaperiode van de afgelopen jaren. Maandelijks vinden online bijeenkomsten plaats waarin lopende projecten worden besproken, met ruimte om onderwerpen uit te diepen of nieuwe ideeën aan elkaar te presenteren.

Leden van De Jonge Akademie nemen veelvuldig deel aan symposia, expertmeetings, raden en adviescommissies van de KNAW, aan selectiecommissies, beoordelingscommissies voor subsidies en jury's voor prijzen van de KNAW, en aan wetenschapscommissies van KNAW-instituten. Hierdoor zijn de leden naast de eigen activiteiten van De Jonge Akademie sterk betrokken bij de forum- en adviesfunctie van de KNAW. De Jonge Akademie probeert onderzoekers van andere instellingen te betrekken bij haar activiteiten, onder meer door ledendagen bij universiteiten of instituten te houden en via contacten met de lokale jonge academies. Ook met de Akademie van Kunsten wordt samengewerkt, via gezamenlijke projecten of in de vorm van bijeenkomsten.

De Jonge Akademie

De Jonge Akademie is binnen de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) een zelfstandig forum van vijftig jonge, gedreven wetenschappers die internationaal tot de voorhoede van hun vakgebied behoren. Leden van De Jonge Akademie zijn op het moment van hun benoeming minder dan tien jaar geleden gepromoveerd. Ze vertegenwoordigen samen een breed spectrum van wetenschappelijke disciplines en zijn werkzaam bij Nederlandse universiteiten en een groot aantal onderzoeksinstituten. Een benoeming is voor vijf jaar. Elk jaar stromen tien leden in en uit.

Door de wijze van selectie van nieuwe leden wordt ook de komende jaren gewaarborgd dat in het ledenbestand voldoende balans is in disciplines, gender en andere relevante dimensies van diversiteit, en beheersing van de Nederlandse taal onder de leden.

De Jonge Akademie heeft tot doel om activiteiten te ontwikkelen en uit te voeren om jonge onderzoekers:

- actief in aanraking te brengen met vakgebieden buiten hun eigen specialisme en met de mogelijkheden van interdisciplinair onderzoek;*
- aan te moedigen visie te ontwikkelen en uit te dragen op de toekomst van het eigen vakgebied en de samenwerking met andere vakgebieden, alsmede op het te voeren wetenschapsbeleid;*
- te stimuleren hun wetenschappelijke inzichten in de maatschappij uit te dragen;*
- te steunen in hun eigen ontwikkeling als wetenschapsbeoefenaar;*
- te stimuleren internationaal samen te werken met leden van andere Jonge Academies of organisaties met een vergelijkbare doelstelling.*

De Jonge Akademie ontplooit elk jaar een waaier aan activiteiten, van mediaoptredens tot onderwijsactiviteiten, onderzoek, publicaties en bijeenkomsten. Belangrijke thema's voor het komende jaar zijn: hiërarchie en privilege in de wetenschap, diversiteit en inclusie, eerste-generatie-wetenschappers, erkennen en waarderen, de balans tussen publieke en private wetenschapsfinanciering, een slimmer academisch jaar, dialogen over wetenschap met verschillende publieken (zoals in buurthuizen) en collectieve kennisontwikkeling, wetenschappers in de media en het versterken van Scholars at Risk-initiatieven.

De Jonge Akademie laat nadrukkelijk haar eigen geluid horen en is de afgelopen jaren veelvuldig naar buiten getreden door zich te mengen in debatten en door zelf onderwerpen te agenderen, zoals de situatie van jonge onderzoekers tijdens de coronacrisis en een slimmer academisch jaar. Dat wil ze in 2023 blijven doen, bijvoorbeeld rond de thema's diversiteit en inclusie (met een pilot onder DJA-leden over zelf-categoriseren), erkennen en waarderen (met een podcastserie en reflectiedocument), financiering van onderzoek (met een rapport over de vrijheid van wetenschappers) en onderwijs en carrièrebeleid (zoals 'iedereen professor/toga').

Verder ligt de focus van De Jonge Akademie op:

- het bevorderen van informatie-uitwisseling en samenwerking met alle onderdelen van de KNAW;
- het nadrukkelijk naar voren brengen van standpunten bij universiteitsbestuurders, onderzoeksfinanciers, in de media en bij overheid en politiek;
- het volgen van belangrijke ontwikkelingen, zoals de implementatie van het programma Erkennen en Waarderen, Open Science, de situatie van vluchtende wetenschappers en de uitwerkingen van het Bestuursakkoord 2022 hoger onderwijs en wetenschap;
- het stimuleren van debat over wetenschap en de publieke relevantie van wetenschap door middel van o.a. lezingen en symposia;
- het overbrengen van enthousiasme voor en kennis van wetenschap op kinderen, jongeren en het brede publiek / lastig te bereiken doelgroepen en experimenteren met manieren om dit te bereiken;
- het blijven ontwikkelen van ideeën voor interdisciplinaire samenwerking en deze bestendigen; het besteden van aandacht aan internationalisering, onder meer door uitwisseling met andere jonge academies en internationale organisaties en adviesorganen om zo ook open te staan voor best practices uit andere landen.

2 TRACÉ WETENSCHAPSBELEID

De Jonge Akademie wil haar positie blijven aanwenden om proactief invloed uit te oefenen op beleidsontwikkeling en besluitvorming in de wetenschap. Ze zal daarbij haar bijdrage blijven leveren vanuit het perspectief dat wetenschap vele waarden heeft, die alle van belang zijn, intrinsiek, maatschappelijk, economisch en cultureel. Deelname aan het debat is primair erop gericht dit brede palet van waardevolle vormen van wetenschapsbeoefening onder de aandacht te brengen en te bevorderen.

De Jonge Akademie zal aansluiten bij de actualiteit, maar ook zelf onderwerpen agenderen die nog niet (hoog genoeg) op de politieke agenda staan. Daarnaast zal zij haar netwerk van partners in de wetenschappelijke wereld verder verstevigen. Hierbij kan gedacht worden aan de banden met Colleges van Bestuur, decanen, de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO), de Universiteiten van Nederland (UNL), de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), Promovendi Netwerk Nederland (PNN), PostdocNL, het ComeniusNetwerk en het nieuwe Assistant Professors Network (AP-net). Ook het netwerk van lokale jonge academies op de Nederlandse universiteiten zorgt voor belangrijke uitwisseling en versterking. Leden van De Jonge Akademie zullen in 2023 actief blijven participeren in (advies)commissies, raden en jury's van de KNAW, maar ook in regiegroepen of commissies buiten de KNAW, zoals de landelijke regiegroep Erkennen & Waarderen, of de NWO- en OCW-commissies die gevormd worden voor de evaluatie van de Starters- en Stimuleringsbeurzen.

De financiering van het wetenschapssysteem in Nederland is een onderwerp dat op de agenda zal blijven staan. De Jonge Akademie blijft daarbij onverminderd pleiten voor ongebonden en door nieuwsgierigheid gedreven onderzoek. Hierbij vertegenwoordigt De Jonge Akademie de wetenschappers vanuit alle verschillende vakgebieden en universiteiten of instituten.

Het Tracé Wetenschapsbeleid richt zich in 2023 op de volgende onderwerpen en projecten:

Veni, Vidi, Foetsie – hoe maken we de academie (weer) een fijne werkplek ?

Het huidige academische klimaat kenmerkt zich door sterk individualisme, grote publicatiedruk en stevige competitie tussen wetenschappers onderling. Promovendi lijken minder interesse te hebben in een carrière in de academische wereld. In 2020 heeft de Eindhoven Young Academy een onderzoek gedaan onder master- en PhD-studenten op de TU/e naar hun perceptie met betrekking tot het werken op de universiteit. Uit dit kleinschalige onderzoek kwam naar voren dat vrijheid in het kiezen van onderzoeksthema's en autonomie positieve aspecten waren van een baan op de universiteit. Het ontbreken van een goede werk-privébalans en de continue onzekerheid over onderzoeksfinanciering en contracten werden als nadelig gezien aan het werken op een universiteit. In dit project wordt dit onderzoek uitgebreid door promovendi uit alle disciplines te interviewen. Wat is hun perceptie met betrekking tot het werken op een universiteit? Wat maakt de universiteit een aantrekkelijke werkplek? En wat is daarvoor nodig?

Fair Practice Code voor wetenschappers: verdient outreach meer dan een bos bloemen?

Wetenschappers krijgen regelmatig het verzoek om hun kennis met een breder publiek te delen. Dit vereist veel gespecialiseerde voorbereiding, terwijl de compensatie voor publieke verschijningen vaak beperkt blijft tot een bos bloemen of een fles wijn. Verschillende wetenschappers zijn al een discussie gestart over of een Fair Practice Code nodig is en wat redelijke tarieven voor outreach zouden zijn. Dit nodigt uit tot verdere uitwerking en dialoog. Valt outreach-werk te beschouwen als de kerntaak van een academicus, of is het eerder een dienst aan derden? Ontstaat er oneerlijke concurrentie tegenover zelfstandigen in dezelfde markt als een academicus dit soort activiteiten voor een symbolische vergoeding zou doen? Zouden marktconforme vergoedingen gezien kunnen worden als verkregen financiering, ten gunste van de activiteiten van (de groep van) de academicus? Wat zou überhaupt een marktconforme of redelijke vergoeding zijn voor verschillende types outreach-activiteiten?

In dit project zal De Jonge Akademie de inzichten van wetenschappers, facilitatoren van outreach en ervaringen van artiesten/zzp'ers bij elkaar brengen. Deze laatste groep heeft ervaring met het zich succesvol organiseren en Fair Practice Codes publiceren. Voor dit project worden consultatieronden gehouden, focusgroepen opgericht en wordt een rapport opgesteld met verslagen van de focusgroepen, overzichten van uitgewisselde kennis en ervaring, en adviezen over hoe Fair Practice Codes voor wetenschappers geïmplementeerd zouden kunnen worden.

Podcastserie *Sjonge jonge*

In 2023 verschijnt een nieuwe podcastserie van De Jonge Akademie waarin welbekende academische problemen besproken worden aan de hand van inspirerende oplossingen die hiervoor op de werkvloer gevonden zijn. Het horen van deze oplossingen versterkt de gedachte: sjonge jonge, hoe kan het toch dat dit zo lang en op zoveel plaatsen heeft kunnen bestaan? Twee leden van De Jonge Akademie gaan in gesprek met gasten die aan de wieg stonden van de soms 'revolutionaire' oplossingen.

Minder werkdruk in een slimmer academisch jaar

In 2021 verscheen het De Jonge Akademie-rapport *Een slimmer academisch jaar*. Uit een vergelijking met het Europese buitenland blijkt dat het Nederlandse academisch jaar uitzonderlijk lang is. Naar aanleiding van dit rapport nodigt minister Dijkgraaf universiteiten uit om hun collegejaar 'slimmer' in te richten. Voor deze pilots is 10 miljoen euro beschikbaar gesteld.

De pilots behelzen het slimmer inrichten van bestaande onderwijsactiviteiten en het op verantwoorde wijze verminderen van het aantal weken met onderwijs en/of tentamens. Zo krijgen wetenschappers meer tijd voor het doen van onderzoek en het verbeteren van het onderwijs. Studenten profiteren van de extra ruimte met bijvoorbeeld meer tijd voor stages en meer keuzemogelijkheden rond het tempo en de timing van studeren, scripties en toetsmomenten. De Jonge Akademie zal in 2023 aangehaakt blijven bij de gesprekken over het opzetten en monitoren van de pilots.

Raadpleging onderzoeksfinanciering

Met het project Raadpleging onderzoeksfinanciering experimenteert De Jonge Akademie met een collectieve participatieprocedure. Beslissingen over het wetenschapsbeleid hebben voor ons allemaal grote gevolgen. Het is echter niet altijd duidelijk wie deze beslissingen neemt, en of ze op basis van goed overleg met een brede groep wetenschappers tot stand komen. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat wetenschappers ook gehoord worden?

De Jonge Akademie heeft in 2022 een onderzoek uitgevoerd, gebruikmakend van de methode Participatieve Waarde Evaluatie (PWE). Bij PWE worden de deelnemers voor de dilemma's en beperkingen gesteld waarmee ook beleidsmakers te maken hebben, en moeten zij oplossingen voorstellen binnen de gegeven randvoorwaarden. Deze methode is eerder met succes toegepast bij onderwerpen die een stevig maatschappelijk debat oproepen, zoals het opheffen van de coronamaatregelen. De resultaten van deze consultatie zullen in 2023 verschijnen.

Erkennen en Waarderen: Aan de top! Hoogleraren reflecteren op het academische beoordelingssysteem

Terwijl er vanuit de jonge wetenschappers veel draagvlak is voor een cultuuromslag in het erkennen en waarderen van wetenschappers, is het onduidelijk hoe de meer gevestigde orde hierin staat. Nadat De Jonge Akademie in 2020 best practices heeft gepresenteerd om de lokale Erkennen en Waarderen-commissies te inspireren in het ontwikkelen van hun adviezen en beleid, heeft zij in 2022 gesprekken met hoogleraren gevoerd en uitgebracht als podcastreeks. Door wetenschappers aan de top in deze gesprekken te laten reflecteren op hun eigen carrière en op de goede maar ook de mindere goede kanten van het huidige beoordelingssysteem, hoopt De Jonge Akademie meer inzicht te krijgen in wat nodig is voor de gewenste cultuuromslag. In 2023 zal De Jonge Akademie naar aanleiding van deze reeks een reflectieverslag publiceren en een workshop organiseren tijdens het Erkennen en Waarderen Festival.

Invloed van samenwerking met private sector op wetenschap in Nederland

Nederlandse wetenschappers worden op allerlei manieren gestimuleerd financiering voor onderzoek te zoeken in de private sector. Tegelijk is er ook weerstand tegen de financiering van conferenties en

onderzoek door internationale bedrijven. Deze publiek-private samenwerkingen brengen risico's, maar ook voordelen met zich mee. Er is echter weinig zicht op het type en de omvang van de deelname van de private sector aan wetenschappelijk onderzoek. In dit project wil De Jonge Akademie verkennend onderzoek doen naar de omvang van deze vorm van financiering. Welke disciplines maken gebruik van private samenwerking, wie hebben er wel en geen toegang toe en wat zijn de effecten van dit type samenwerking op wetenschap in Nederland? De resultaten van dit onderzoek zullen gedeeld worden met beleidsmakers, onderzoeksfinanciers en wetenschappers. Dit is een van de thema's die De Jonge Akademie wil agenderen, ook om discussie over het onderwerp op gang te brengen. Een rapport zal begin 2023 verschijnen.

Landelijke politiek

In de afgelopen jaren onderhield De Jonge Akademie actief rechtstreeks contact met parlementariërs. Dit was niet alleen nuttig om belangrijke onderwerpen op het gebied van wetenschapsbeleid te agenderen in de Tweede Kamer, maar ook om parlementariërs te informeren. De Jonge Akademie wil bestaande contacten behouden, kennismaken met nieuwe woordvoerders en met verschillende politieke partijen contact onderhouden over beleid en financiering van onderzoek en onderwijs.

De Jonge Akademie blijft zich daarnaast ook inzetten voor het project Parlement en Wetenschap, samen met UNL, KNAW en NWO, TNO en NFU. Het centrale doel is wetenschappelijke kennis een grotere rol te laten spelen in het parlementaire debat, door Kamerleden te informeren over recente wetenschappelijke inzichten in de onderwerpen waarvoor beleid wordt ontwikkeld.

3 TRACÉ WETENSCHAP EN MAATSCHAPPIJ

Doelstelling van het tracé Wetenschap en Maatschappij is de kennis van en de belangstelling voor wetenschap te vergroten in de samenleving. De doelgroep is een breed publiek: De Jonge Akademie wil ook kinderen en volwassenen bereiken buiten degenen die zich al voor wetenschap interesseren en die zich daar ook actief over informeren. Naast nieuwe projecten die hieronder beschreven staan, vestigen de leden van De Jonge Akademie ook de aandacht op bestaande projecten zoals 'Moendes digitaal' en het stripboek *De scarabee en de geheimzinnige ziekte*.

Sommige activiteiten van dit tracé hebben tijdens de coronacrisis stilgelegen vanwege beperkende maatregelen, waardoor doelgroepen niet bereikt konden worden. Deze worden nu weer opgepakt. De volgende activiteiten en projecten staan op de agenda voor 2023:

Samenwerking (media)partijen

Ook in 2023 zullen leden van De Jonge Akademie deelnemen aan diverse radio- en tv-programma's, publieksfestivals en blogs. Denk aan het geven van lezingen op Oerol, of het meewerken aan interviews in de media. Hierbij zoekt De Jonge Akademie zelf actief naar mogelijkheden én gaat ze graag in op passende uitnodigingen. De Jonge Akademie wil hiermee de toegankelijkheid van wetenschap en wetenschappers bevorderen voor een breed publiek. Tegelijk bieden zulke optredens de mogelijkheid mensen van gedegen informatie te voorzien.

Collectieve kennisontwikkeling: verkennend onderzoek naar transdisciplinariteit in de wetenschap

Wetenschapsfinanciers financieren in toenemende mate transdisciplinair onderzoek, zoals bijvoorbeeld meerjarige NWO-programma's (KIC en NWA) of de recent opgerichte 'convergentie-alliantie' tussen Erasmus Universiteit, Erasmus Medisch Centrum en TU Delft (convergence.nl). Met transdisciplinair onderzoek doelen we op onderzoek waarbij de kennis en expertise van maatschappelijke actoren en bedrijven geacht wordt van meet af aan, en in heel de empirische cyclus, betrokken te worden. De achterliggende idee is onder meer dat complexe wetenschappelijke en maatschappelijke problemen, zoals het aanpakken van de coronacrisis of het herstellen van biodiversiteit, niet opgelost kunnen worden vanuit één discipline, maar integratie van kennis uit verschillende disciplines (binnen de universiteit) en praktijken (buiten de universiteit) nodig heeft. Daarnaast kan transdisciplinair onderzoek óók leiden tot nieuwe fundamenteel wetenschappelijke vragen en inzichten.

In de kern betekent transdisciplinair onderzoek dan ook een herpositionering van wetenschap ten opzichte van de samenleving. Een (strikte) scheiding tussen wetenschap en samenleving tijdens onderzoek werd lange tijd als noodzakelijk gezien om te komen tot betrouwbare en objectieve kennisontwikkeling. De taak van de wetenschapper was vervolgens om de samenleving te informeren over wetenschappelijke resultaten, zodat de samenleving deze wetenschappelijke kennis zou kunnen gaan gebruiken. Transdisciplinair onderzoek stoelt op een andere premisse, namelijk een constructivistische kijk op kennisontwikkeling. Hierbij vertrekt men vanuit de gedachte dat er op meerdere plekken in de samenleving relevante kennis ontwikkeld wordt en dat kennisproductie en kennisgebruik daarom niet op voorhand te scheiden zijn. Het opzetten en uitvoeren van transdisciplinair onderzoek is nog steeds ingewikkeld, onder andere omdat veel wetenschappers en universiteiten nog geen routines en best practices voor de benodigde kennisuitwisseling hebben opgebouwd, waardoor kennisontwikkeling via een bredere gemeenschap nu niet optimaal benut wordt.

In dit project worden kwalitatieve interviews afgenomen om inzicht te geven in best practices omtrent het opzetten en uitvoeren van transdisciplinair onderzoek. We hopen hiermee te leren hoe wetenschappelijke en maatschappelijke meerwaarde kan worden gerealiseerd en hoe transdisciplinair onderzoek beter te faciliteren en te beoordelen, en daarnaast aanbevelingen te formuleren (in het bijzonder voor wetenschapsfinanciers als NWO/ZonMW en universiteiten).

Niet de eerste de beste: eerste-generatie-wetenschappers en hun ervaringen in de wetenschap

Eerste-generatie-wetenschappers zijn wetenschappers wier ouders zelf niet naar de universiteit gingen. De Jonge Akademie gaat eerste-generatie-wetenschappers aan universiteiten interviewen om hun ervaringen in kaart te brengen en aanbevelingen te doen om kansengelijkheid in de Nederlandse wetenschap te vergroten. Onderwijsongelijkheid is wijdverbreid; kinderen zonder universitair opgeleide ouders halen lagere cijfers, krijgen lagere schooladviezen en volgen minder vaak een universitaire opleiding. En als ze zo'n opleiding toch volgen, voelen ze zich er vaak minder thuis. Het is daarom niet verwonderlijk dat eerste-generatie-wetenschappers ondervertegenwoordigd zijn aan de universiteit. Deze wetenschappers staan voor een unieke uitdaging: hun weg vinden in een academische wereld met ongeschreven regels en een verborgen curriculum, zonder hulp van een bestaand sociaal netwerk. Wat zijn hun ervaringen in de Nederlandse wetenschap? Hoe navigeren ze tussen de twee werelden – de wereld waarin ze zijn opgegroeid en de wereld waarin ze zich nu begeven? Welke rol speelt hun achtergrond in hun wetenschappelijke carrière? En op welke manier kunnen Nederlandse universiteiten en wetenschapsfinanciers bijdragen aan gelijke kansen voor eerste-generatie-wetenschappers? Het doel van 'Niet de eerste de beste' is om deze vragen te beantwoorden aan de hand van 15-20 interviews met eerste-generatie-wetenschappers. Een rapport over hun ervaringen zal in 2023 verschijnen. Met dit project geven we een stem aan eerste-generatie-wetenschappers en zullen wij met hen concrete aanbevelingen formuleren om diversiteit en inclusie in de Nederlandse wetenschap te vergroten.

'Zin in een goed gesprek? Hoe een goede dialoog ontstaat tussen wetenschappers en burgers'

In samenwerking met Hedwig te Molder (VU) ging in 2019 het project 'Zin in een goed gesprek?' van start over de vraag hoe een goede dialoog ontstaat tussen wetenschappers en burgers, om activiteiten op dat vlak in de toekomst met onderzoek te kunnen onderbouwen. De eerste gesprekken hiervan vonden in 2021 plaats; resultaten worden verwacht vanaf de eerste helft van 2023.

Lil' Scientists

Kinderen zijn van nature mini-wetenschappers. De beste manier om hen kennis te laten maken met wetenschap is door ze aan het werk te zetten en ze daadwerkelijk onderzoek te laten doen. Dat kan met *citizen science*, oftewel burgerwetenschap, een manier die wetenschappers steeds vaker inzetten om wetenschappelijke en maatschappelijke vragen te beantwoorden. Dit Lil' Scientists-project is gericht op jongeren in de leeftijd van 10-14 jaar, veelal vanuit een kansarme situatie – een doelgroep die nu nog nauwelijks wordt bereikt door wetenschapscommunicatieprojecten, maar waarvoor de IMC Weekendschool zich al meer dan twintig jaar pionierend en zeer succesvol inzet. De beperkende maatregelen rond COVID-19 stonden de uitvoering van dit project op scholen in de weg. Na lessen op de eerste proefscholen is er daarom voor gekozen dit gedeelte vooral digitaal uit te voeren. In 2022 en 2023 wordt dit project verder uitgebreid met behulp van een NWA-beurs ter aanvulling op de bestaande financiering.

4 TRACÉ INHOUD EN INTERDISCIPLINARITEIT

Het tracé Inhoud en Interdisciplinariteit vormt een platform voor inhoudelijke uitwisseling en samenwerking, zowel op het gebied van onderwijs als onderzoek. Het stimuleert leden en anderen over grenzen van vakgebieden heen te kijken om te laten zien dat dit meerwaarde en wederzijdse inspiratie kan opleveren. Daarnaast is er aandacht voor overkoepelende wetenschapsthema's en worden mogelijkheden en methoden van interdisciplinair onderzoek en onderwijs onder de loep genomen.

Ieder jaar geeft De Jonge Akademie de inhoud, het wetenschappelijk onderzoek, een prominente rol bij ledenvergaderingen door middel van korte lezingen door leden. Dit stimuleert de onderlinge inhoudelijke uitwisseling en inspiratie en vormt een mooi startpunt voor leden voor het aanvragen van een projectbeurs voor interdisciplinaire samenwerking.

Het tracé zet zich ook in voor de samenwerking tussen leden onderling en onderneemt activiteiten om dit te stimuleren, zoals een door inhoud en samenwerking gedreven ledendag. Dat is nog eens extra van belang na de coronaperiode van de afgelopen jaren.

In 2023 wil het tracé Inhoud en Interdisciplinariteit zich concentreren op:

InterScience De Jonge Akademie

InterScience is een reeks van interdisciplinaire avonden met meerdere lezingen over één onderwerp, vanuit verschillende vakgebieden. Met deze lezingen biedt De Jonge Akademie geïnteresseerden de mogelijkheid kruisverbanden en contrasten te zien tussen verschillende disciplines. Hierbij zal opnieuw samenwerking met de Akademie van Kunsten gezocht worden, na succesvolle gezamenlijke avonden in eerdere jaren. Voor 2023 staat het onderwerp 'Tijdmachine' op het programma, dat in februari zal plaatsvinden in samenwerking met Naturalis.

Lezingen van leden over hun werk

Leden geven tijdens de ledendagen inhoudelijke lezingen om elkaar te informeren over, en te inspireren door hun onderzoek. Deze succesvolle formule zal ook in 2023 voortgezet worden.

Kunst en Wetenschap

Binnen het tracé Kunst en Wetenschap van de Akademie van Kunsten vinden wetenschappers (waaronder leden van De Jonge Akademie) en kunstenaars elkaar. Zij richten zich op kunst/wetenschapsprojecten waarin de gelijkwaardigheid van beide domeinen een cruciaal uitgangspunt is. Het tracé wil ook gezamenlijk kennis vergaren en focussen op oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. In samenwerking met de Akademie van Kunsten blijft De Jonge Akademie bijeenkomsten organiseren, zoals Mingler Live, waar kunstenaars en wetenschappers binnen en buiten de KNAW elkaar kunnen ontmoeten, kunst/wetenschapsprojecten worden gepresenteerd en samenwerkingen gestimuleerd.

Podcastserie *Over mijn brein*

In 2023 zal een nieuwe podcastreeks van zes afleveringen verschijnen: *Over mijn brein*. Deze interdisciplinaire serie is gericht op de vertaling van (neuro)wetenschap naar het algemene publiek (de maatschappij), om de 'geïnteresseerde leek' meer over de hersenen te weten laten komen. Ook wordt beoogd de wetenschappers zelf vanuit verschillende perspectieven naar hetzelfde probleem te laten kijken, om zo nieuwe inzichten te verwerven en gedachtegoed te verrijken. Er zal gebruikgemaakt worden van een thematische aanpak waarbij interdisciplinariteit centraal staat. Ideeën voor thema's zijn bijvoorbeeld 'Een dag in het leven van een brein' of 'De levensloop van het brein'.

Cantate voor de ongewervelden/All the sea you can not see

Het grootste deel van de 2-3 miljoen beschreven diersoorten bestaat uit ongewervelden – dieren zonder botten: insecten, slakken, kwallen, krabben, sponzen, om een paar groepen te noemen. Toch heeft de mens, als gewervelde, een onbewuste voorkeur voor andere gewervelden. De dieren zonder ruggengraat

worden genegeerd of verafschuwd, terwijl deze 'on-charismatische' soorten cruciaal zijn voor het functioneren van onze ecosystemen. Zonder ongewervelden kunnen we niet overleven. In dit project ontmoeten een wetenschapper (lid-DJA) en een kunstenaar (lid Akademie van Kunsten) elkaar in een kunst/wetenschap-samenwerking die uitmondt in een interdisciplinaire, muziek-theatrale performance die de prachtige diversiteit aan levensvormen viert, tot expressie brengt, en hun positie aan de orde stelt om bewustwording te creëren. De voorstelling wordt een contemplatie over de klimaatcrisis, meer specifiek de positie van de ongewervelden in het grootste ecosysteem op aarde, de zee. De *Cantate voor de ongewervelden* wordt in 2025 uitgevoerd door de Nederlandse Bachvereniging.

5 TRACÉ INTERNATIONALISERING

Het tracé Internationalisering streeft ernaar de merites, kwaliteit en impact van wetenschap in internationaal opzicht te versterken. Daartoe organiseert het tracé activiteiten rond twee centrale doelen.

- 1 Het versterken van de positie van jonge wetenschappers wereldwijd en het verbeteren van de diversiteit en duurzaamheid van wetenschap in het algemeen door aan te sluiten bij Europese en wereldwijde initiatieven:
  - a. Vertegenwoordiging van jonge wetenschappers in wetenschappelijke adviesorganen;
  - b. Bijdragen aan het oplossen van wereldwijde problemen, zoals de CO₂-uitstoot van de academie, wetenschappers in risicovolle situaties, de duurzaamheidsdoelen.
- 2 Een academie die meer inclusief is en aantrekkelijk voor internationale wetenschappers om naar Nederland te komen of hier te blijven:
  - c. Het tweetalig uitbrengen van alle uitingen en documenten van De Jonge Akademie;
  - d. Het actueel houden van *A Beginner's Guide to Dutch Academia*;
  - e. Het inventariseren van vormen van exclusie of ongelijkheid op de universiteiten;
  - f. Verbinding met het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

De Jonge Akademie werkt samen met buitenlandse jonge academies en internationale organisaties op het gebied van wetenschap, zoals de Global Young Academy (GYA), de Young Academy of Europe (YAE), de European National Young Academies (ENYA), Neth-ER, de InterAcademy Partnerschip (IAP), de Europese Commissie en andere Europese organisaties.

Het netwerk met andere (Europese) jonge academies is van belang voor het opzetten van activiteiten in internationaal verband, onder andere op het gebied van wetenschapsbeleid, maar ook de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals) die zijn geformuleerd door de Verenigde Naties: maatschappelijke problemen die men vóór 2030 wil oplossen.

Ook in relatie tot het Europees wetenschapsbeleid wil De Jonge Akademie de stem van jonge onderzoekers laten horen. De Jonge Akademie neemt deel aan verschillende Europese stakeholdersplatforms en werkgroepen en heeft een *delegate* in de Europese Young Academies Scientific Advice Structure (YASAS) die als gelijkwaardig partner participeert in SAPEA, onderdeel van het Europese Science Advise Mechanism.

In 2023 horen daarbij de volgende activiteiten:

A Beginner's Guide to Dutch Academia 2.0

De Jonge Akademie heeft in 2022 een nieuwe online versie gepubliceerd van *A Beginner's Guide to Dutch Academia*; een handboek met vooral feitelijke informatie over het wetenschappelijk systeem in Nederland. Met dit handboek wil De Jonge Akademie onderzoekers die nieuw binnenkomen in Nederland op weg helpen in het Nederlandse wetenschappelijke systeem en de bijbehorende werkcultuur. De gids wordt jaarlijks geactualiseerd.

Gevluchte wetenschappers

In 2016 heeft De Jonge Akademie het project Science Buddies opgestart om gevluchte wetenschappers in contact te brengen met wetenschappers in Nederland. NWO heeft vervolgens in nauwe samenwerking met De Jonge Akademie en Stichting voor Vluchteling-Studenten (UAF) een programma ontwikkeld, Hestia: Impuls voor vluchtelingen in de wetenschap, om gevluchte wetenschappers beter op weg te helpen naar betaald werk in de Nederlandse wetenschap. De Jonge Akademie is nauw betrokken bij de evaluatie van het programma, onderhoudt contact met Hestia-laureaten en zet zich in om met de andere betrokken partijen, zoals UAF, gevluchte wetenschappers op verschillende manieren te ondersteunen in Nederland. Deze activiteiten lopen door in 2023, waarbij met alle betrokken partijen bekeken wordt hoe

vluchtelingen in de wetenschap het best geholpen kunnen worden. Daarnaast zal het tracé zich inzetten om collega's in landen waar de academische vrijheid onder druk staat, te ondersteunen, bijvoorbeeld door eraan bij te dragen dat er voor mensen na een vlucht tijdelijke en flexibele beursprogramma's beschikbaar zijn op acute en middellange termijn.

Caribisch Nederland

De Jonge Akademie zet zich in om het Nederlands academisch landschap meer toegankelijk te maken voor mensen uit de Cariben. Dat doet ze bijvoorbeeld door bij bijeenkomsten op universiteiten op te merken dat Nederland niet alleen uit het Europese deel bestaat. Wetenschappers uit de Cariben kunnen ook lid worden van De Jonge Akademie. De Jonge Akademie is lid van de klankbordgroep voor het opzetten van de wetenschappelijke netwerkorganisatie Dutch Caribbean Research Platform (DUCARP).

Tweetalige informatievoorziening

De Jonge Akademie maakt ook Engelstalig materiaal en wil zoveel mogelijk stukken in zowel Nederlands als Engels beschikbaar maken. Engelstalige informatie kan een inspiratiebron zijn voor jonge academies (in oprichting) in andere landen en is een belangrijke bron van informatie voor wetenschappers in Nederland die het Nederlands niet of minder goed beheersen.

In 2022 is het reglement van De Jonge Akademie aangepast. Hierin is vastgelegd dat nieuwe leden ten minste een goede passieve beheersing van de Nederlands taal moeten hebben (voorheen was dat een actieve beheersing). Een goede passieve beheersing van de Nederlandse taal betekent dat men geschreven teksten en gesprekken op academisch niveau kan volgen. Tijdens bijeenkomsten of vergaderingen van De Jonge Akademie bestaat de mogelijkheid dat er in een andere taal dan het Nederlands wordt gesproken, mits andere aanwezigen die taal beheersen (zogenaamde luistertaal). Doorgaans is het Nederlands de voertaal binnen De Jonge Akademie. De selectiecommissie borgt de beheersing van de Nederlandse taal onder de leden.

6 COMMUNICATIE

De Jonge Akademie wil een aantal doelstellingen op communicatiegebied verder verwezenlijken. In 2020 is een online ledenomgeving opgezet. In 2021 is een nieuwe website gelanceerd, die de visie en identiteit van De Jonge Akademie uitstraalt. De website vormt een centraal middel in de externe communicatiestrategie van De Jonge Akademie. Verder wil ze standpunten nadrukkelijk naar voren brengen in de media en bij overheid en politiek.

Belangrijke doelgroepen voor De Jonge Akademie zijn:

- Beleidsmakers en organisaties in het wetenschappelijk veld (MinOCW, VSNU, NFWO, NWO, ZonMW, lokale Young Academies, cvb's universiteiten);
- (Jonge) wetenschappers in het Koninkrijk der Nederlanden (voor bepaalde projecten ook in het buitenland);
- Collega-organisaties in binnen- en buitenland, zoals de nationale en lokale jonge academies;
- Het algemeen publiek, geïnteresseerden in wetenschap (leken) en verschillende groepen in de samenleving die niet vanzelfsprekend met wetenschap in aanraking komen;
- Leden en alumni van De Jonge Akademie, het Genootschap van de KNAW en de Akademie van Kunsten;
- Tweede Kamerleden met de portefeuille wetenschap;
- Media, opiniemakers.

Voor specifieke doelen en projecten kunnen er (ook) andere doelgroepen zijn.

Videoportretten van leden van De Jonge Akademie

In voorgaande jaren zijn korte, toegankelijke video's over het onderzoek van De Jonge Akademie-leden geproduceerd. In 2023 wordt weer een serie videoportretten gemaakt, van de nieuwe lichten. De portretten maken het makkelijker een beeld te krijgen van de onderwerpen waaraan deze wetenschappers werken.

De Jonge Akademie maakt voor haar zichtbaarheid en voor de promotie van haar projecten gebruik van ondersteuning van de afdeling Communicatie van het bureau van de KNAW. Er wordt communicatieadvies ingewonnen in een vroeg stadium van de ontwikkeling van projecten, zodat die zo effectief mogelijk kunnen worden opgestart. Waar nodig wordt een communicatieplan per project/activiteit gemaakt, met een strategie voor de omgang met doelgroepen, boodschap en communicatiemiddelen.

BIJLAGE: TIJDSLIJN 2023

Agenda van terugkerende activiteiten voor De Jonge Akademie

<i>Maand</i>	<i>Ledenvergaderingen</i>	<i>Nieuwe leden & selectiecommissie</i>	<i>Cyclus jaarstukken</i>	<i>Commissie DJA-Beurzen</i>
januari	24/1 in Trippenhuus	Welkom bestuur nieuwe leden en foto's & voorbereidingen installatievergadering		
februari				Deadline 1e ronde: 15/2
maart	28/3 in Trippenhuus	22/3: installatie nieuwe leden en bestuurswissel	Goedkeuring conceptjaarverslag in ledenvergadering	Toekenning beurzen
april	01/4: bestuurswisseling	01/4: ingang lidmaatschap DJA; start indiening aanbevelingen voor kandidaatstelling DJA	Definitief jaarverslag	
mei	12-13/5: ledenweekend op locatie			
juni		Half juni: deadline indienen aanbevelingen DJA		
juli				
augustus				
september	22/9 op locatie	Selectie nieuwe leden en oproep nieuwe bestuursleden	Goedkeuring conceptjaarplan en conceptbegroting in ledenvergadering	
oktober			Definitieve jaarplan en begroting	Deadline 2e ronde: 15/10
november	23/11 in Trippenhuus			Toekenning beurzen
december				